

SIL Rapport 2013:2
Antal sidor 8

Uppdragsgivare
Svenska Intressegruppen för Luftlaboratorier

Datum 2013-09-02

Uppdrag

Ringtest beräkningar SO_x

SS-EN 14791:2005

Projektansvarig

Joachim Karlsson vid Ackrediterad Miljöprovning i Irsta AB

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	3
2. Bakgrund och målsättning	3
3. Deltagande laboratorier.....	3
4. Genomförande.....	3
5. Resultat	4
6. Slutsatser.....	7

Bilagor

1. Sammanfattning

2. Bakgrund och målsättning

Svenska Intressegruppen för Luftlaboratorier, SIL, beslutade i februari 2012 att genomföra en provningsjämförelse med kontroll av beräkningsrutiner för våtkemiska provtagningsmetoder. Inledningsvis kommer enkel jämförelse att göras och vid behov utökas till att gälla mer omfattande beräkningar. Enkel beräkningsgång är inlagt.

3. Deltagande laboratorier

Inbjudan skickades ut (se bilaga 1) till samtliga medlemmar i SIL och följande åtta luftlab deltog i provningsjämförelsen.

Akrediterad Miljöprovning i Irsta AB
DGE Mark och miljö AB
ENA Miljökonsult AB
Energi Miljö Konsult AB
FORCE Technology Sweden AB
Ilema Miljöanalys AB
METLAB Miljö AB
Miljömätarna i Linköping AB

4. Genomförande

Grunddata skickades ut till de deltagande laboratorierna. Utifrån detta skulle följande beräknas:

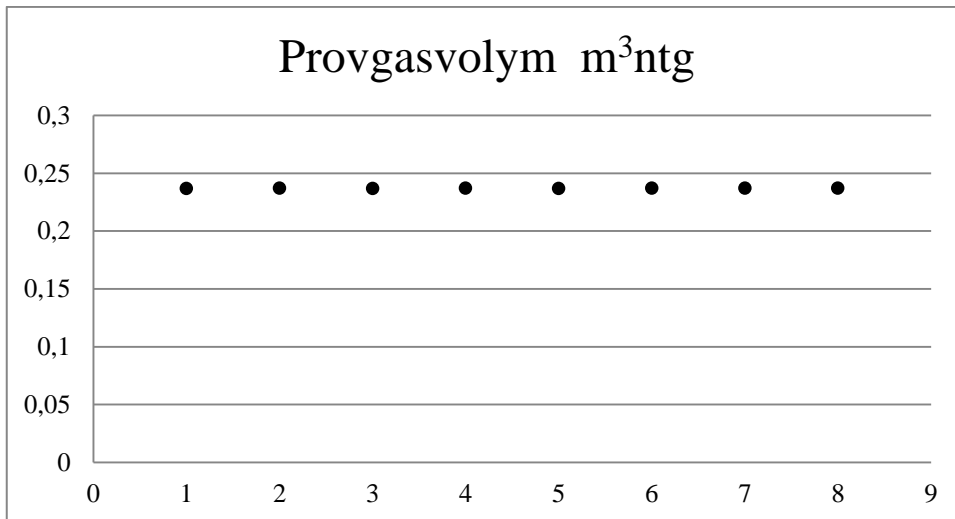
- Provgasvolym som m^3ntg
- Isokinetisk avvikelser som %
- Halt i provgas (som SO_2) och i enhet mg/m^3ntg
- Halt i provgas (som SO_2 vid 11 % O_2) och i enhet mg/m^3ntg
- Emission av SO_2 i enheten kg/tim
- Emission av S i enheten kg/tim

5. Resultat

Provgasvolym

Provgasvolymen räknades av alla laboratorierna ut med tre decimaler till 0,237 m³ntg.

Beräkning: Provgasvolym (m³ntg) = (provgasvolym (m³tg) * (273/(273+T_{gasur})) * bar (kPa) / 101,3) * ev. korrektionsfaktor för gasuret

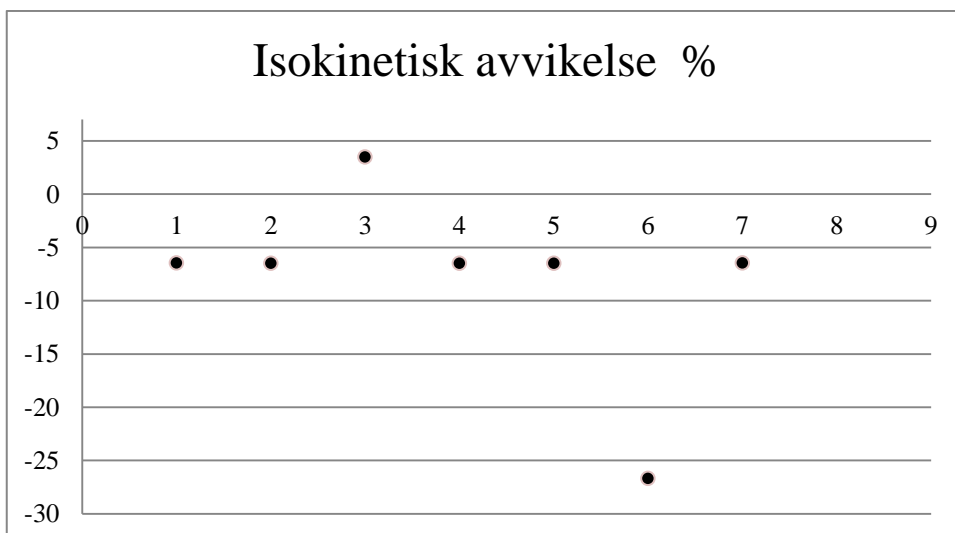

Isokinetisk avvikelse

Avvikelsen varierade mellan -26,7 - +3,5 %. Fem av labben hade -6,5 % vilket får anses vara riktigt.

Efter en enklare beräkningskontroll av det laboratoriet vilket hade det mest avvikande värdet upptäcktes en felinmatning vilket korrigerades.

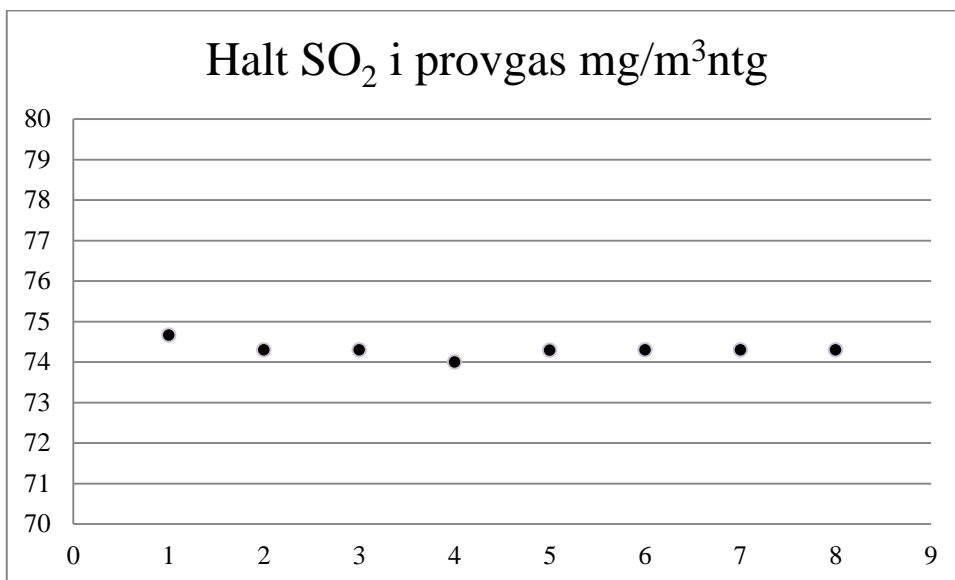
Beräkning: Avvikelse i % = (((Provgasvolym (m³ntg) / (100-fukthalten)/100) * ((273+Rg.temp)/273)*101,3/(barometer (kPa) +(statiskt tryck (kPa)))/Effektiv provtid)/(((sondspetsdiameter (m)/2)exp2)*3,14)/3600)/(driftgasflödet/kanalarean (m)/3600)-1)*100

Halt i provgas

Halten av SO₂ i provgasen varierade mellan 74,0-74,7 mg/m³ntg, varav sex av deltagarna hade 74,3.

Beräkning: Halt (mg/m³ntg) = (Sulfat flaska 1 (mg/l)*0,67)*volym flaska 1 abs. lösn.(l) + Sulfat flaska 2 (mg/l)*0,67)*volym flaska 2 abs. lösn.(l))/provgasvolym (m³ntg)

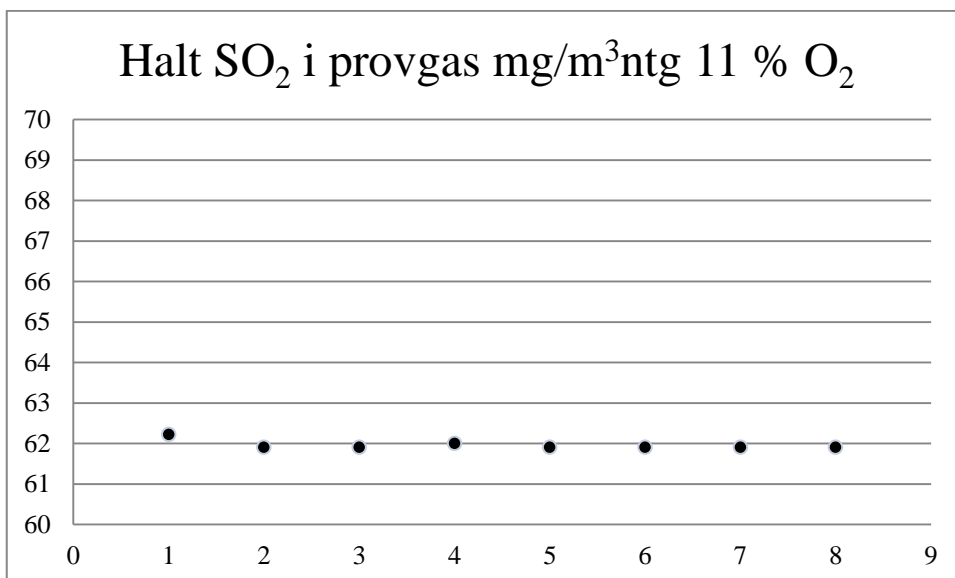

Omräkning till 11 % syre

Resultaten varierade mellan 61,9-62,2 C, varav sex av deltagarna hade 61,9.

Beräkning: Halt vid 11 % syre (mg/m³ntg) =

Halt (mg/m³ntg)*((21-11)/(21-O₂, aktuell))

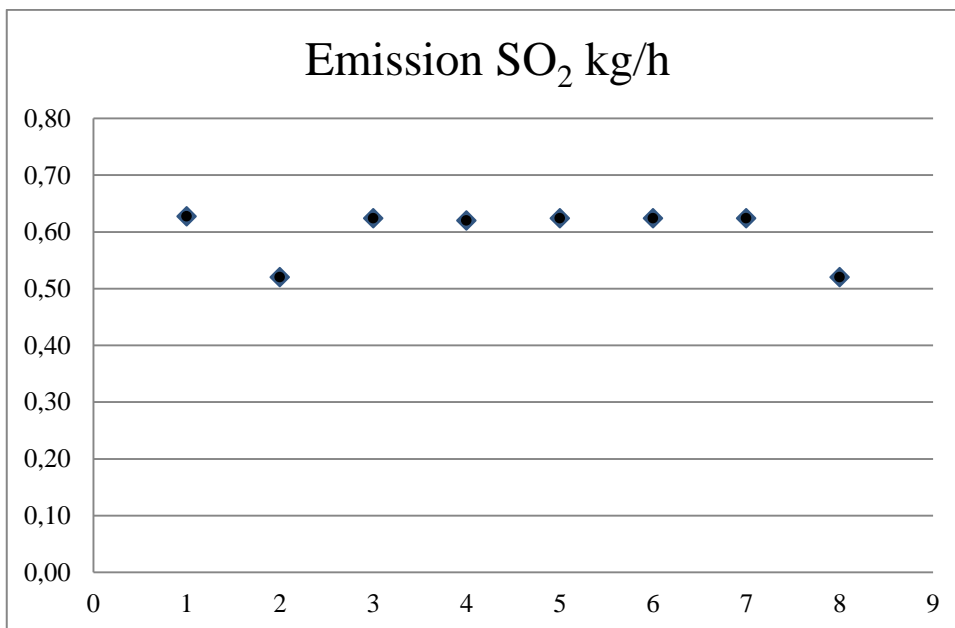

Emission av svaveldioxid

Resultaten varierade mellan 0,52-0,64 kg/tim, varav fem av deltagarna hade 0,62.
Två av deltagarna hade 0,52 kg/tim.

Lab 2 och 8 hade resultat 0,52 kg/tim trots rätt ingående halt 61,9 mg/m³ntg, måste felinmatningar?

Beräkning: Svaveldioxid (mg/m³ntg) = halt SO₂ (mg/m³ntg) * gasflöde (m³ntg/tim)

Emission av svavel

Resultaten varierade mellan 0,26-0,31 kg/tim, varav sex av deltagarna hade 0,31.

Beräkning: Resultat S = SO₂ /2

6. Slutsatser

Att räkna provgasvolymen verkar inte vara något problem då alla deltagare gav samma svar med tre decimaler.

Variationen av beräknade halter var liten och kan härröra till avrundningsfel.

Bilaga 1

Ringtest 2012 SOx Markerade rutor ifylls.

Datum		
Starttid	kl.	00.00
Stopptid	kl.	01.00
Effektiv provtid	h	1,0
Barometerstånd	kPa	101,3
Flaska 1 SO ₄ -sulfat	mg/l	200
Volym abs.lösning	ml	120
Flaska 2 SO ₄ -sulfat	mg/l	20
Volym abs.lösning	ml	120
Provgasvolym	m ³ tg	0,25
D:o temp gasur	°C	15,0
D:o provgasvolym	m ³ ntg	
O ₂ -halt	vol%tg	9,0
CO ₂ -halt	vol%tg	11,0
H ₂ O-halt	vol%	10,0
Rökgastemp	°C	100
Statiskttryck Ps	Pa	-1000
Gasflöde drift	m ³ /h	12873
D:o norm torr gas	m ³ ntg/h	8398
Kanalarea	m ²	1,0
Sondspets	mm	6,2
Isokinetisk avvikelse	%	
Halt i provgas (som SO ₂)	mg/m ³ ntg	
D:o till 11 vol% O₂	mg/m³ntg	
SO ₂ -emission	kg/h	
D:o räknat som svavel	kg/h	